

B-CYCLUS NEGENTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR

- Eerste lezing: 1 Koningen 19,4-8
- Tweede lezing: Efeziërs 4,30-5,2
- Evangelielezing: Johannes 6,41-51
- Commentaar: GOD wordt kwetsbaar

1 KONINGEN 19,4-8

Eerste lezing uit het eerste boek Koningen

In die dagen kwam Elia na een tocht van een dag in de woestijn bij een bremstruik.

Hij zette zich eronder neer.

Hij verlangde te sterven en zei:

"Het wordt mij teveel, HEER,
laat mij sterven want ik ben niet beter dan mijn vaderen."

Daarop ging hij onder de bremstruik liggen en sliep in.

Maar opeens stiet een engel hem aan en zei tot hem:

"Sta op en eet."

Hij keek op

en daar zag hij aan zijn hoofdeinde
een koek, op gloeiende stenen gebakken,
en een kruik water.

Hij at

en dronk en legde zich weer te ruste.

Maar opnieuw, voor de tweede maal

stiet de engel van de HEER hem aan en zei:

"Sta op en eet; anders gaat de reis uw krachten te boven."

Toen stond hij op, at en dronk

en, gesterkt door het voedsel,

liep hij veertig dagen en nachten

tot hij de berg van God, de Horeb, bereikte.

EFEZIËRS 4,30-5,2

Tweede lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Efeze

Broeders en zusters,
wilt Gods heilige Geest niet bedroeven;
gij zijt met zijn zegel gewaarmerkt voor de dag der verlossing.
Wrok, gramschap, toorn, geschreeuw en gevloek,
kortom alle boosaardigheid moet bij u verdwijnen.
Weest goed voor elkaar en hartelijk.
Vergeeft elkaar zoals God u vergeven heeft in Christus.

Weest navolgers van God
zoals het geliefde kinderen past.
Leidt een leven van liefde naar het voorbeeld van Christus,
die ons heeft bemind en zich voor ons heeft overgeleverd
als offergave en slachtoffer,
God tot een lieflijke geur.

JOHANNES 6,41-51

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes

In die tijd morden de Joden over Jezus,
omdat Hij gezegd had:
Ik ben het brood dat uit de hemel is neergedaald,
en zij zeiden:
"Is dit niet Jezus, de zoon van Jozef,
en kennen wij zijn vader en moeder niet?
Hoe kan Hij dan zeggen:
Ik ben uit de hemel neergedaald?"
Maar Jezus sprak tot hen:

"Mort toch niet onder elkaar.

Niemand kan tot Mij komen

als de Vader die Mij zond hem niet trekt;

en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.

"Er staat geschreven bij de profeten:

En allen zullen door God onderricht worden.

Al wie naar de leer van de Vader geluisterd heeft

komt tot Mij.

Niet dat iemand de Vader gezien heeft:

alleen Degene die uit God is, heeft de Vader gezien.

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u:

wie gelooft heeft eeuwig leven.

Ik ben het brood des levens.

Uw vaderen die het manna gegeten hebben in de woestijn,

zijn niettemin gestorven;

maar dit brood daalt uit de hemel neer

opdat wie ervan eet niet sterft.

Ik ben het levende brood

dat uit de hemel is neergedaald.

Als iemand van dit brood eet

zal hij leven in eeuwigheid.

Het brood dat Ik zal geven

is mijn vlees,

ten bate van het leven der wereld."

COMMENTAAR BIJ DE LEZINGEN

Jean Bastiaens

GOD wordt kwetsbaar

Op deze zondag horen we in de eerste lezing spreken over Elia. Een profeet die tot de verbeelding spreekt. Geen zachtzinnig man, want in de strijd tegen de profeten van Baäl, op de berg Karmel, heeft hij er velen eigenhandig omgebracht. Hij wilde de afgodendienst aan Baäl met wortel en tak uitroeien. Maar zo'n fanatieke houding blijkt uiteindelijk terug te slaan op de persoon zelf, en draagt

het gevaar van zelfdestructie in zich. Wanneer de niet-Joodse Izebel, de vrouw van koning Achab, heeft gehoord wat Elia aan de Baälprofeten heeft gedaan, neemt ze het vaste besluit ook Elia te doden. Elia slaat op de vlucht en zinkt weg in een diepe depressie. Zijn gewelddadige kracht is als sneeuw voor de zon verdwenen. De roes van de overwinning is weg. Hij voelt zich plots zwak, kwetsbaar, eenzaam. Heeft het allemaal wel zin? Elia twijfelt aan alles. Zijn toevluchtsoord is de woestijn. Zijn gemoedstoestand hoort bij die onmetelijke leegte. Elia zoekt de schaduw van een bremstruik en valt uitgeput neer. Uit zijn hart welt een gebed op: 'Laat me maar sterven, het is genoeg geweest – ik ben niet beter dan mijn vaderen.' Opeens wordt Elia, de profeet van de straffe toeren, weer heel menselijk. Het is het gebed van de mens die tot het inzicht is gekomen dat succes en machtvol optreden toch niet de weg banen naar vervulling en menselijk geluk.

Juist op dat moment, in die crisis, zendt GOD een engel naar Elia. Als de bodem van onmacht en lijden bereikt lijkt, komt er plotseling een wending. Zo gaat het vaak. Wat zegt de bode Gods? 'Sta op en eet!' Dat is juist het tegenovergestelde van wat de in depressie verzonken mens wil, want die legt zich neer en raakt geen eten aan. De engel moet het bevel tot tweemaal toe herhalen: 'Sta op en eet!' En dan staat Elia op. Het is een keerpunt in zijn geestelijke crisis. En hij krijgt de opdracht om verder te reizen, veertig dagen en nachten, tot aan de berg Horeb – de berg waar Mozes de tien woorden ontving. Ook Elia zal dáár GOD zien. Maar het zal geen GOD van vuur en donder en beving zijn, maar een kwetsbare GOD, zoals Elia: een GOD die aanwezig is in het stille suizen van een bries. Zó kwetsbaar.

Die merkwaardige combinatie van gezagvol optreden en kwetsbaarheid vinden we ook bij Jezus terug. De evangelielezing begint met het thema van het 'morren'. De Joodse leiders morren tegen Jezus omdat Hij zichzelf het 'brood uit de hemel' noemt. Zij weten wel beter: die man is toch gewoon de zoon van Jozef, en zijn moeder heet toch Maria? Zij kennen die eenvoudige mensen uit Nazaret. En dan zulke pretenties hebben? Maar Jezus dient hun gezagvol van repliek: 'In plaats van te morren, zouden jullie beter gehoor geven aan wat bij de profeet Jesaja geschreven staat: iedereen zal door GOD onderricht worden.' Welnu, dat 'onderricht' wordt hier en nu door Jezus gegeven. Het gaat hier uiteraard niet om een schoolles, maar om een levensles – op de wijze waarop GOD aan Elia op de berg Horeb een levensles zal geven over wie Hij eigenlijk is. Jezus hoopt dat de Joodse leiders gaan inzien dat Hij niet degene is die zij denken. En daarom verklaart Hij onomwonden: 'Niemand heeft ooit GOD gezien, tenzij Hij die zelf uit GOD is.' Deze boodschap is vandaag even ontstellend en even verwarrend als destijds voor de Joodse leiders. En Jezus gaat nog een stapje verder: 'Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald. Het brood dat ik zal geven, is mijn vlees – en ik geef het opdat deze wereld de weg naar het volle leven zou vinden.'

Jezus spreekt gezagvol, en tegelijkertijd maakt Hij zichzelf uitermate kwetsbaar. Als gevolg van zijn uitspraken, zullen veel leerlingen Hem verlaten (Johannes 6,66). Wat Hij zegt, past niet binnen hun verstaanshorizon. En laten we maar eerlijk zijn: zulke uitspraken passen nog minder binnen de door de techniek beheerste cultuur die de onze is. Hier zijn de prachtige woorden uit de Efeziërsbrief van toepassing die tijdens de vorige zondag door ons gehoord werden: 'Uw denken moet zich geheel vernieuwen!'

Maar Jezus is ook op een nog andere manier kwetsbaar. Hij wordt de kwetsbaarheid zelve door zich aan ons uit te leveren. Hij wil de spijs worden van ons leven. Hij wil zich door ons laten verteren. Daar schrik je toch voor terug!? Maar wie Hem niet als brood ontvangt en wie zo geen deel krijgt aan dat leven van Jezus, kan zijn leerling niet zijn. De vraag is: laten we het toe dat Hij voor ons de weg naar het ware leven wordt, of deinzen we terug en haken we af?